

‘Typově ideální román’ (een ‘idealtipe van roman’)’ je podle vlámského spisovatele Iva Michielse takový román, ‘jež nelze zfilmovat ani přenést do konkrétních reálií. Je to román, který již nechce konkurovat konzumnímu průmyslu založeném na přemíře informací, především ve filmu.’ (Janssens, 5) Jak vypadá román autora takovéto vize, jsme rozebrali v diplomové práci Literární analýza Orchis militaris, knihy Iva Michielse.

Těžiště této práce spočívá v literární analýze Orchis militaris (1968), jež zahrnuje jak formální, tak tematický rozbor. Nadto jsem knihu začlenila do literárně historického kontextu, který naznačuje provázanost této knihy s vlámskou, nizozemskou a světovou literaturou, a to především s experimentální literaturou 50. a 60. let a dále s francouzským novým románem.

Během výzkumu se mi podařilo vymezit typické znaky tohoto díla, m.j. rozrůstající se věty, téměř tvořící labyrint, necenzurovaný vnitřní monolog, silně zpomalený čas, nejasné hranice mezi osobami a obrazy; postavy, u nichž se nelze dočíst žádného charakteru – jediné, co se o nich čtenář může dozvědět, jsou situace, ve kterých se postavy nacházejí, ale naprosto bez perspektivy a směru, včetně směru pohybu; v knize je též nápadný prvek tělesnosti a vypravěčská instance, jež si nečiní nároky na vlastní prostor. Dále autor využil prostředky způsobující odcizení, jako například vágní jazyk, který čtenáři komplikuje porozumění a nutí ho stále přehodnocovat představy o již řečeném.

Že se nejedná o konzumní knihu, mělo samozřejmě vliv na přijetí širokou veřejností – Orchis militaris rozhodně není masově čtena. Lidé zabývající se literaturou hlouběji, jako např. nositel Nobelovy ceny za literaturu Samuel Beckett, se však o Orchis militaris vyjádřili pozitivně. Ani literární historik Hugo Brems tomuto textu neupírá význam pro další generace spisovatelů. Zatím však kniha zůstává spíše jen součástí alfa cyklu, souboru pěti experimentálních knih a toto je její první větší analýza.